

**НАЦІОНАЛЬНИЙ НАУКОВИЙ ЦЕНТР
„ІНСТИТУТ АГРАРНОЇ ЕКОНОМІКИ”
УКРАЇНСЬКОЇ АКАДЕМІЇ АГРАРНИХ НАУК**

БІЛА Любов Миколаївна

УДК 657.37:631.11

**ФОРМУВАННЯ СИСТЕМИ ФІНАНСОВОЇ ЗВІТНОСТІ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ ПІДПРИЄМСТВ**

08.06.04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит

**Автореферат
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Київ – 2005

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Національному науковому центрі „Інститут аграрної економіки” Української академії аграрних наук.

Науковий керівник – кандидат економічних наук,
старший науковий співробітник
Моссаковський Валерій Борисович,
Національний науковий центр “Інститут аграрної
економіки” УААН, провідний науковий співробітник

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Ткаченко Надія Марківна,
Національний університет харчових
технологій Міністерства освіти і науки України,
професор кафедри обліку та аудиту

кандидат економічних наук, доцент
Шатковська Людмила Станіславівна,
Національний аграрний університет
Кабінету Міністрів України,
доцент кафедри бухгалтерського обліку та аудиту

Провідна установа – Хмельницький національний університет
Міністерства освіти і науки України,
м. Хмельницький

Захист відбудеться “23” лютого 2005 р. о 13 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.350.02 у Національному науковому центрі “Інститут аграрної економіки” УААН (03680, м. Київ, МСП, вул. Героїв оборони, 10, конференц-зал, 3-й поверх, к. 317).

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Національного наукового центру “Інститут аграрної економіки” УААН (03680, м. Київ, МСП, вул. Героїв оборони, 10, 2-й поверх, к. 212).

Автореферат розісланий “20” січня 2005 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради,
кандидат економічних наук

Жук Н.Л.

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Ефективність управління економікою залежить передусім від якості отриманої інформації, цінність якої визначається придатністю комплексно характеризувати діяльність складних за своєю структурою об'єктів, зокрема сучасних підприємств. Показники, що кількісно характеризують зміни на підприємстві, формуються у звітності, яка узагальнює первісний масив даних про їх господарську діяльність. Ключове місце серед видів звітності посідає фінансова, яка, виходячи з даних бухгалтерського обліку, повинна повно і всебічно характеризувати фінансовий стан та кінцеві результати діяльності підприємства.

Форми фінансової звітності, розроблені в Україні за принципами Міжнародних стандартів фінансової звітності, розкривають інформацію про склад активів, структуру зобов'язань та власного капіталу, отримані доходи і понесені витрати, фінансові результати, рух грошових коштів тощо. Проте науковий аналіз змісту та структури фінансової звітності свідчить про необхідність вирішення ряду питань, пов'язаних із недосконалістю методичних підходів до формування окремих показників, їх неузгодженістю та відсутністю даних аналітичного характеру, що призводить до необ'єктивності звітної інформації й ускладнює прийняття управлінських рішень внутрішніми і зовнішніми користувачами.

Теоретико-прикладні розробки питань формування фінансової звітності та методичних підходів до її складання досліджувалися у працях відомих вітчизняних вчених-економістів: М.Т. Білухи, Ф.Ф. Бутинця, Б.І. Валуєва, М.Я. Дем'яненка, К.П. Дудки, В.І. Єфименка, В.М. Жука, Г.Г. Кірейцева, М.В. Кужельного, В.Г. Лінника, В.Б. Моссаковського, М.Ф. Огійчука, П.Т. Саблука, В.В. Сопка, Н.М. Ткаченко, М.Г. Чумаченка, П.Я. Хомина, Л.С. Шатковської та інших. Вагомий внесок у вирішення зазначених проблем зробили зарубіжні вчені: Н.А. Бреславцева, О.В. Єфімова, В.В. Ковальов, А.П. Міхалкевич, В.Д. Новодворський, В.Ф. Палій, Я.В. Соколов, А.Н. Хорін, Л.А. Бернштейн, М.Ф. Ван Бреда, Г.А. Велш, Д. Колдуел, Б. Нідлз, Е.С. Хендріксен, А.Д. Шермет та інші.

Однак слід визнати, що в сучасних умовах ще недостатньо опрацьовані питання використання звітності у системі управління підприємством і не повною мірою досліджені основні етапи її історичного розвитку та шляхи забезпечення аналітичної інформативності фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Необхідність поглибленого вивчення теоретичних засад формування системи фінансової звітності, вирішення основних питань практичного застосування методичних підходів і забезпечення адекватності змісту звітних форм сутності відображуваних об'єктів обумовлюють актуальність теми дисертаційного дослідження, її практичну та наукову значимість.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертаційна робота виконана у відділенні фінансів, обліку та інвестицій Національного наукового центру “Інститут аграрної економіки” УААН і є складовою частиною науково-дослідних робіт за темою “Формування системи та механізмів обліково-аудиторського забезпечення сільськогосподарських підприємств у ринкових умовах” (номер державної реєстрації 0102U000267). Внесок автора полягає у розробці пропозицій щодо вдосконалення системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Мета та завдання дослідження. Метою наукового дослідження є теоретико-методологічне обґрунтування системи фінансової звітності, а також розробка рекомендацій з удосконалення складу форм і окремих показників фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Для досягнення поставленої мети передбачено вирішення таких завдань:

- визначити місце і роль звітності в системі управління підприємством;
- на основі аналізу етапів становлення вітчизняної звітності здійснити періодизацію звітності та виявити основні чинники зміни її форм;
- обґрунтувати та систематизувати критерії класифікації звітності;
- уточнити поняття “фінансова звітність” та виявити її взаємозв'язок і відмінність від поняття “бухгалтерська звітність”;

- розробити пропозиції щодо вдосконалення чинних форм фінансової звітності;
- обґрунтувати доцільність запровадження нової форми Звіту про рух грошових коштів та розробити методiku складання його показників;
- визначити напрями розширення інформаційних можливостей фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Об'єктом дослідження є діючий механізм формування системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних і методичних положень формування складу форм та окремих показників фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Методи дослідження. В основу теоретичних і методичних досліджень були покладені наукові розробки вітчизняних та зарубіжних вчених з питань методології й організації звітності, визначення принципів формування її показників та їх придатності для потреб управління. Застосовано діалектичний метод пізнання економічних явищ і категорій та системний підхід до розкриття сутності фінансової звітності. При вивченні окремих питань були використані такі методи: для періодизації звітності – групування, узагальнення та порівняння; для вивчення змісту та складу показників фінансової звітності – історичний та логічний.

На етапі розробки пропозицій з удосконалення окремих форм фінансової звітності та її показників використовувалися методи виявлення економіко-правової та функціональної їх сутності, аналізу та синтезу, індукції та дедукції, аналогії та порівняння.

У процесі дисертаційного дослідження використовувалися законодавчо-нормативні акти, які регламентують порядок ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності, прийняті Верховною Радою України, видані Міністерством фінансів та Міністерством аграрної політики, Державним комітетом статистики України, Міжнародні стандарти фінансової звітності, матеріали республіканських і міжнародних науково-практичних конференцій, семінарів, а також результати проведених автором досліджень.

Наукова новизна одержаних результатів полягає у теоретико-методологічному обґрунтуванні та вдосконаленні системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств як інформаційної основи прийняття ефективних управлінських рішень та контролю за їх виконанням.

Наукову новизну дисертаційного дослідження визначають такі основні положення:

вперше:

- проведено комплексне дослідження впливу економічних, суспільно-політичних умов на становлення і розвиток вітчизняної звітності та здійснено її періодизацію;
- обґрунтовано необхідність доповнення фінансової звітності сільськогосподарських підприємств додатковою інформацією про особливості їх діяльності та запропоновано структуру й форми додатків, сформульовано їх мету, основні завдання та функції, що сприятиме створенню цілісної інформаційної бази для потреб управління на мікро - і макрорівнях;

удосконалено:

- класифікацію звітності, відповідно до якої звітність поділяється на бухгалтерську, що включає фінансову і спеціальну (соціальну), оперативну, статистичну й податкову, та розширено ряд інших класифікаційних ознак, зокрема, періодичність, обсяг показників, ступінь узагальнення та призначення;
- визначення поняття “фінансова звітність” як сукупність форм згрупованої та узагальненої інформації, що розкриває фінансовий стан і результати діяльності підприємства за звітний період;
- форму Звіту про рух грошових коштів та методiku його складання, яка передбачає використання прямого методу для відображення надходжень і видатків грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, що сприяє спрощенню облікових процедур;

одержали подальший розвиток:

- обґрунтування місця та ролі звітності в системі управління, що зумовлено її придатністю цілісно відображати результати господарської діяльності підприємств шляхом зведення та

узагальнення даних зовнішнього й внутрішнього характеру для прийняття управлінських рішень і оцінки їх ефективності;

- удосконалення діючих форм фінансової звітності шляхом внесення змін до складу та порядку формування показників окремих із них з урахуванням особливостей діяльності сільськогосподарських підприємств для сприяння підвищенню якості звітної інформації та ефективності її використання.

Практичне значення одержаних результатів полягає у розробці теоретичних засад формування системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств до рівня фактичного використання форм звітності та практичних рекомендацій з удосконалення методики її складання і обґрунтування розроблених додаткових звітних форм. Це дасть можливість одержувати цілісну фінансово-господарську інформацію, яка використовуватиметься як джерело даних для управління сільськогосподарськими підприємствами на регіональному та державному рівнях.

За результатами досліджень розроблено пропозиції з удосконалення фінансової звітності сільськогосподарських підприємств, які прийняті до розгляду Федерацією аудиторів, бухгалтерів і фінансистів АПК України (довідка № 1 від 29.06.2004 р.).

Результати дисертаційного дослідження в частині використання нової форми Звіту про рух грошових коштів та методики його складання, яка передбачає застосування прямого методу для відображення надходжень та видатків грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності, впроваджені в господарську практику сільськогосподарського товариства з обмеженою відповідальністю “Агрофірма “Козацька долина” Дунаєвецького району Хмельницької області (довідка № 260 від 05.04.04 р.).

Окремі пропозиції та рекомендації з удосконалення системи фінансової звітності, що полягають у доповненні її додатками, показники яких детальніше характеризуватимуть фінансово-господарську діяльність сільськогосподарських підприємств, використані Головним управлінням сільського господарства і продовольства Хмельницької обласної державної адміністрації (довідка № 2/448 від 17.04.03 р.).

Особистий внесок здобувача. Дисертація є самостійно виконаною завершеною роботою. Усі викладені розробки та пропозиції щодо вдосконалення фінансової звітності належать особисто автору і відображені в його опублікованих наукових працях.

Апробація результатів дослідження. Основні наукові положення та результати дослідження доповідалися й отримали позитивну оцінку науковців на Міжнародній науково-практичній конференції “Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи” (м. Київ, 13-14 листопада 2003 р.); науково-теоретичній конференції професорсько-викладацького складу та науковців за підсумками науково-дослідної роботи 2002 року, секція “Бухгалтерського обліку та фінансів” (м. Кам’янець-Подільський, 11-13 березня 2003 р.).

Публікації. За результатами дисертаційного дослідження автором опубліковано 10 наукових праць, загальним обсягом 3,52 др. арк., у тому числі: у фахових виданнях – 8 наукових статей обсягом 3,15 др. арк. та 2 тези доповідей на науково-практичних конференціях обсягом 0,37 др. арк.

Структура та обсяг роботи. Основний зміст роботи викладений на 164 сторінках комп’ютерного тексту, в тому числі 18 таблиць, 7 рисунків. Дисертація складається із вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел із 192 найменувань та 14 додатків.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЙНОЇ РОБОТИ

У **вступі** висвітлено актуальність теми дослідження, визначено мету, основні завдання, об’єкт, предмет і методи дисертаційного дослідження, розкрито наукову новизну та практичне значення одержаних результатів.

У першому розділі “**Теоретичні основи формування системи фінансової звітності**” досліджено еволюцію розвитку вітчизняної звітності, розкрито сутність звітності та її місце в

системі управління підприємством, уточнено класифікацію звітності, а також визначено відмінності між поняттями “бухгалтерська” та “фінансова” звітність. Розглянуто основоположні підходи до складання фінансової звітності, зокрема якісні характеристики та принципи її підготовки.

Визначено найбільш важливі етапи становлення вітчизняної звітності, у зв'язку з чим запропонована її періодизація із виділенням шести періодів, відлік яких почато із середини ХІХ століття. Охарактеризовано кожен етап і виявлено вплив особливостей економічних і суспільно-політичних передумов на тенденції розвитку звітності. Встановлено, що звітність завжди посідала особливе місце в управлінні як окремого підприємства, так і держави в цілому, що зумовлено зведеним характером її даних, які перебувають у взаємозв'язку та віддзеркалюють комплексні зміни функціонування сільськогосподарських підприємств.

Для розуміння звітності як обліково-економічної категорії було розглянуто різні інтерпретації даної категорії в спеціальній літературі. Аналіз підходів вітчизняних авторів дозволяє стверджувати, що звітність – це сукупність узагальнених даних про господарську діяльність та стан підприємства, відображених у відповідних показниках.

Звітність як поняття акумулює в собі наступні аспекти:

- економічний – відображення у звітності показників, обумовлених *наслідками* діяльності підприємства в сфері дії економічних законів. Основними завданнями звітності є об'єктивне відображення умов, процесів і наслідків виробництва, обміну, розподілу та споживання;
- правовий – відображення у звітності показників, обумовлених *участю* господарського суб'єкта в економічних відносинах, які базуються на правовому регулюванні державою господарської діяльності. Основне завдання звітності – висвітлення ресурсного потенціалу, прав і зобов'язань господарюючого суб'єкта.

У дослідженні обґрунтовано необхідність визнання звітності як елемента методу бухгалтерського обліку, оскільки в іншому разі бухгалтерський облік не зможе обійтися тільки методом зведення даних, щоб належним чином забезпечити відображення результатів господарської діяльності підприємств. Внаслідок цього і порушується цілісне сприйняття їх реального фінансового стану. Основою даних доведень слугувало з'ясування неспроможності вивчення господарської діяльності підприємств і здійснення комплексної оцінки фінансового стану та результатів їх діяльності. Детальний аналіз можливий лише завдяки інформації, узагальненій у звітності, яка попередньо формується за допомогою всіх інших елементів методу бухгалтерського обліку.

Особливе місце фінансової звітності визначається тією роллю, яку вона відіграє в управлінні підприємством, та її придатністю слугувати, з одного боку, мірилом ефективності управління для будь-якого користувача (внутрішнього або зовнішнього), а з другого – базою для прийняття перспективних рішень щодо збалансованого функціонування підприємства в цілому та його підрозділів.

Дисертантом запропоновано уточнення класифікації звітності, в основу якої покладено оцінка придатності задоволення потреб користувачів (рис. 1).

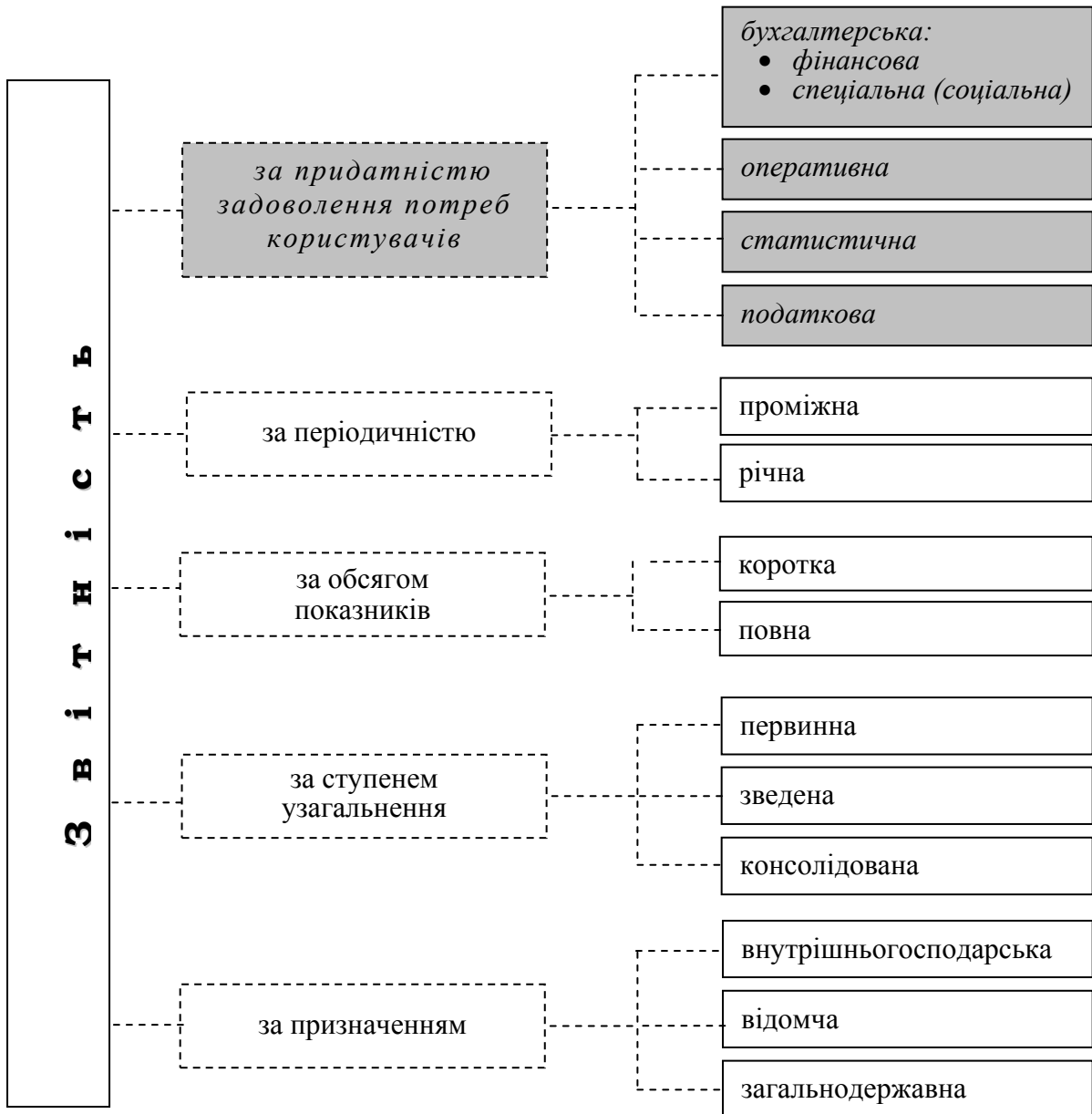

Рис. 1. Класифікація звітності

В результаті виділені наступні види звітності: бухгалтерська, що включає фінансову і спеціальну (соціальну), податкова, статистична й оперативна та використано ряд інших суттєвих класифікаційних ознак, які враховані при уточненні класифікації звітності, та вказано на недоцільність використання таких, що не несуть смислового навантаження.

У дослідженні показано, що кожен вид звітності, класифікований за ознакою придатності задоволення потреб користувачів, дає можливість розкривати інформацію про результати діяльності підприємства в певному аспекті – у фінансовому, виробничому та податковому. Однак, незалежно від виду звітності, яка складається на підприємстві, базовою інформацією для її формування є дані бухгалтерського обліку (табл. 1).

Таблиця 1

Мета звітності та джерела її інформації

<i>Види звітності</i>		<i>Мета складання звітності</i>	<i>Джерела інформації</i>
Бухгалтерська	<i>Фінансова</i>	Надання користувачам для прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан, результати діяльності та рух коштів підприємства	Дані бухгалтерського обліку
	<i>Спеціальна (Соціальна)</i>	Розкриття стану розрахунків і використання коштів фонду соціального страхування, пенсійного фонду, фонду зайнятості тощо	Дані бухгалтерського обліку
Статистична		Вивчення окремих процесів господарської діяльності підприємств для побудови макроекономічних показників	Дані бухгалтерського, статистичного та оперативного обліку
Оперативна		Визначення основних показників роботи окремих підрозділів, дільниць, служб підприємства за невеликий проміжок часу	Дані бухгалтерського та оперативного обліку
Податкова		Розкриття інформації про зобов'язання підприємства перед місцевим і державним бюджетом	Дані бухгалтерського та податкового обліку

Тому, базуючись саме на даних бухгалтерського обліку, що формуються у процесі виявлення, виміру, реєстрації господарських операцій, накопичення, узагальнення, зберігання і передачі інформації, кожен із видів звітності виконує покладену на неї мету і дає змогу здійснювати ефективно управління виробничими процесами, оперативно аналізувати фактори, які впливають на фінансовий стан підприємства.

Безумовним слід визнати той факт, що дані як податкової, так і оперативної звітності не дають можливості здійснити комплексну оцінку ефективності діяльності підприємства, оскільки масив інформації, який в них міститься, не має узагальнюючого, системного характеру, не дозволяє відстежити причинно-наслідкові зв'язки зміни його фінансового стану. Пошук таких даних не випадково привів до формування інформації, яка групується, систематизується й узагальнюється у фінансовій звітності, тому що саме в ній відображуються усі господарські операції, що мали місце на підприємстві, протягом певного проміжку часу (звітного періоду).

Вивчення поглядів вітчизняних і зарубіжних авторів свідчить, що більшість вчених не вбачають суттєвої різниці між поняттями бухгалтерської та фінансової звітності, а тому виникла необхідність з'ясування відмінностей між ними. В дисертаційній роботі висвітлено сутність цих понять, проведено їх розмежування та встановлено, що бухгалтерська звітність – поняття більш широке, оскільки представлено як внутрішньою, так і зовнішньою звітністю, а також додатковими показниками. У зв'язку з цим фінансова звітність є однією зі складових бухгалтерської, тому що, на відміну від бухгалтерської, у фінансовій звітності передбачена системність і взаємоузгодженість показників, відображених у різних формах. Як правило, не наводяться натуральні показники та детально не розкриваються окремі об'єкти обліку. Більше того, фінансова звітність є публічною і оприлюднюється відповідно до вимог законодавства. Однак вона задовольняє не лише потреби конкретного користувача, а є засобом визначення ефективності господарювання будь-якого підприємства. Фінансова звітність, виконуючи покладені на неї завдання, визначає свою мету – надання користувачам необхідної інформації про фінансові результати діяльності підприємства за звітні періоди.

Тлумачення мети фінансової звітності, викладене у Законі України “Про бухгалтерський облік та фінансову звітність”, фактично обмежене чинними формами, а тому в роботі запропоновано внести зміни до цього Закону, виклавши пункт 1 статті 3 у такій редакції: “Метою ведення бухгалтерського обліку та складання фінансової звітності є надання користувачам для

прийняття рішень повної, правдивої та неупередженої інформації про фінансовий стан та результати діяльності підприємства за звітний період”.

Виходячи з уточненого визначення мети, доцільним є викладення поняття “фінансова звітність” як сукупності форм згрупованої й узагальненої інформації, що розкриває фінансовий стан та результати діяльності підприємства за звітний період”. Дане визначення не обмежує склад фінансової звітності, а дозволяє її розширити та доповнити новими показниками.

Крім того, в дисертації досліджено якісні характеристики формування фінансової звітності, де, зокрема, вказано на недопустимість обмеження суттєвості лише виходячи з кількісних параметрів. На практиці критерій суттєвості при складанні фінансової звітності не використовується, оскільки форми звітності чітко регламентовані, порядок їх заповнення описаний відповідними стандартами, а тому дане питання залишається невідпрацьованим.

У другому розділі **“Методичні засади формування звітної інформації”** досліджувались стан та проблемні питання, які виникають при складанні фінансової звітності сільськогосподарськими підприємствами. Основна увага зосереджувалась на особливостях формування інформації та її відображенні у звітності з метою виявлення недоліків фінансової звітності та методики формування її показників, а також у пошуку можливих шляхів їх усунення.

Дисертант відстоює позицію, що структура Балансу в цілому дає змогу оцінити активи підприємства в розрізі оборотних і необоротних та джерела їх формування у розрізі власних і залучених (довгострокових і короткострокових). Однак зроблено акцент на особливостях формування окремих показників балансу, при цьому відзначено, що назви ряду статей не відповідають сутності відображених даних; методика заповнення інших статей свідчить про недоречність їх розміщення у розділах, передбачених П(С)БО 2 “Баланс”.

Дослідження методичних засад формування інформації у Звіті про фінансові результати дозволяє стверджувати, що дані, які характеризують рівень окремих показників, не адекватні їх економічному змісту. Не простежується чітка градація доходів і витрат щодо певних видів діяльності. У зв'язку з цим запропоновано внести зміни в складі статей Звіту про фінансові результати по видах діяльності та щодо узгодження показників з П(С)БО 3 “Звіт про фінансові результати”.

Вивчення поглядів вітчизняних і зарубіжних авторів щодо складання Звіту про рух грошових коштів дало можливість зробити висновок, що й досі існують проблеми при його складанні, зумовлені неоднозначним тлумаченням змісту інформації, яка там повинна відображатися, та бази для їх заповнення. Сьогодні ні для підприємств, які складають Звіт про рух грошових коштів, ні для користувачів ця форма не виконує свого прямого призначення: надавати корисну інформацію аналітичного характеру про зміни, що відбулися у грошових коштах підприємства за звітний період. Фактично Звіт складається лише заради самого звіту, і, як свідчить практика, складання Звіту про рух грошових коштів є досить обтяжливим для сільськогосподарських підприємств. Серед практикуючих бухгалтерів існує думка, що даний звіт – один із найбільш трудомістких серед чинних форм звітності. Його не можна скласти без значних коригувань і помилок. Тому складання непрямым методом першого розділу Звіту про рух грошових коштів “Рух коштів у результаті операційної діяльності” створює особливі проблеми під час формування показників даного звіту, що пояснюється низкою причин:

- досить складно виділити з остаточного фінансового результату суми прибутку або збитку, отриманого від неопераційної діяльності. Це зокрема стосується фінансових результатів від реалізації основних засобів, нематеріальних активів, фінансових інвестицій та ін.;

- необхідністю здійснення відповідних коригувань, які впливають на зменшення або збільшення статей оборотних активів і поточних зобов'язань. Як правило, на цьому етапі виникають помилки, що призводять до викривлення показників фінансової звітності;

- ведення бухгалтерського обліку в сільськогосподарських підприємствах, як правило, безмашинним способом робить даний звіт досить трудомістким, оскільки вся увага концентрується не на аналізі отриманих даних, а на зборі та обробці первинної інформації, необхідної для заповнення звіту.

Виходячи з того, що при складанні Звіту про рух грошових коштів виявляються проблемні питання, постає очевидною необхідність зміни форми звіту та методики заповнення його показників і подання їх у простішій та зрозумілішій формі.

Як свідчить міжнародна практика, показники, відображені в Примітках до фінансової звітності, мають аналітичний характер, але їх структура та методи подання чітко не регламентовані. Так, з метою забезпечення єдиних підходів до розкриття фінансової інформації в Україні були розроблені примітки у визначених формах. Основна частина цих приміток відповідає вимогам, передбачених відповідними П(С)БО, і детально розкриває інформацію, яка наводиться в інших формах фінансової звітності. Проте окремі розділи Приміток не є суттєвими. Зокрема, введення у Примітки дванадцятого розділу “Податок на прибуток” – нелогічний крок, оскільки така інформація дійсно мала б важливе значення у разі наявності чітко відпрацьованого механізму ведення обліку відстрочених податкових активів і зобов'язань. Відсутність останнього призводить до втрати якісного змісту наведеної там інформації.

У сукупності це свідчить про наявність значної кількості питань, які потребують вирішення, зокрема щодо вдосконалення структури і змісту показників фінансової звітності з метою забезпечення користувачів необхідною та якісною інформацією для прийняття ними вивірених управлінських рішень.

У третьому розділі **“Удосконалення фінансової звітності сільськогосподарських підприємств”** обґрунтовані пропозиції з удосконалення складу фінансової звітності та порядку формування окремих показників з урахуванням особливостей сільськогосподарських підприємств.

Запропоновано вдосконалити форму Звіту про фінансові результати шляхом запровадження чіткої класифікації статей доходів і витрат по видах діяльності: операційної, фінансової та інвестиційної. Обґрунтовано, що суми ПДВ, акцизного збору та інших непрямих податків не є складовими елементами доходу сільськогосподарських підприємств, виручка від реалізації не відповідає поняттю “дохід”. Як результат, слово “виручка” виключено з назви статті “Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)”, в ній передбачено відображати доходи без вказаних вище непрямих податків.

Третій розділ Звіту про фінансові результати “Розрахунки показників прибутковості акцій” заповнюють лише акціонерні товариства, прості або потенційні прості акції яких вільно продаються та купуються на фондових біржах, а також акціонерні товариства, які перебувають у процесі випуску зазначених акцій. Цей розділ розкриває інформацію про суму чистого прибутку і дивідендів, що припадають на одну акцію, і відображає специфіку акціонерних товариств. Виходячи з цього, пропонується подавати його як окремий розділ Приміток до фінансової звітності, оскільки фінансова звітність є обов'язковою для всіх юридичних осіб незалежно від організаційно-правових форм і форм власності, однак для переважної більшості сільськогосподарських підприємств даний розділ є зайвим, оскільки ними не заповнюється.

Проведені дослідження показали, що в системі управління підприємством організація та оптимізація руху грошових потоків посідає чільне місце, а джерелом такої інформації є дані про рух грошових коштів по видах діяльності, наведені у Звіті про рух грошових коштів. Тому нині має суттєве значення раціональна побудова цього звіту.

У зв'язку з цим внесено пропозиції щодо вдосконалення Звіту про рух грошових коштів шляхом розробки нового варіанта форми, змісту та переліку його показників із застосуванням прямого методу відображення руху грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності (рис. 2).

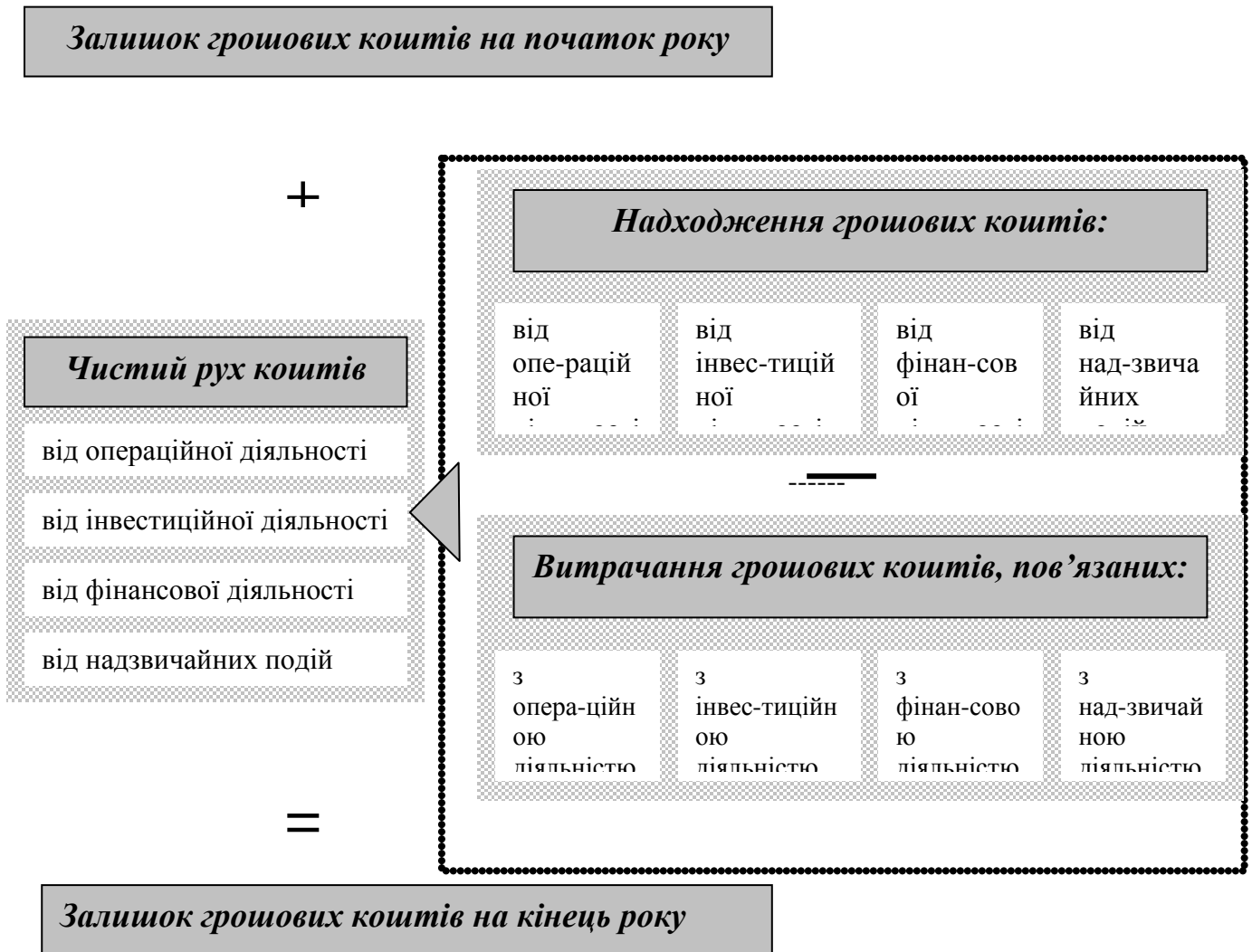

Рис. 2. Послідовність складання Звіту про рух грошових коштів прямим методом

Запропонована методика враховує, з одного боку, специфіку сільського господарства, а з іншого – дає можливість користувачам передбачити майбутні обсяги руху грошових коштів. Оскільки кредитори, що посідають не останнє місце серед користувачів звітності сільськогосподарських підприємств, розглядають її як основне джерело інформації, яка служить для оцінки обґрунтованості надання кредитів, можливостей їх повернення разом із нарахованими відсотками у встановлений термін тощо. Цим користувачам важливо знати про джерела надходження та напрями витрачання грошових коштів на підприємстві.

Використання Звіту, складеного за прямим методом, дозволить:

- зробити висновки стосовно достатності грошових коштів для погашення зобов'язань на підприємстві;
- виявити суми надходжень і витрат коштів у розрізі видів платежів та приріст чи убуток грошових потоків за видами діяльності;
- реально прослідкувати позитивні та негативні грошові потоки для подальшого управління ними;
- розкрити інформацію у розрізі основних складових грошових коштів, які надійшли та вибули у процесі операційної діяльності.

Дослідження Звіту про власний капітал свідчить, що для сільськогосподарських підприємств він є оптимальним і зручним при складанні, а структура та перелік його статей на даний момент відповідає потребам управління.

Дослідження форми Приміток до фінансової звітності та методики їх складання дозволило прийти до висновку, що інформація, яка наводиться у дванадцятому розділі “Податок на прибуток”, мала б дійсно важливе значення, якби показники податкової звітності ґрунтувалися на даних фінансової. Поки не буде розроблено механізм взаємозв’язку показників фінансової звітності з показниками податкової, доти цінність інформації, яка наводиться в даному розділі, є мінімальною, а в окремих випадках сумнівною. В роботі відмічено необхідність розробки чіткої методики обчислення відстрочених податкових активів і зобов’язань, що дозволить вважати інформацію, яка наводиться у дванадцятому розділі приміток, справді якісною та суттєвою.

Одним із проблемних питань є те, що дані фінансової звітності не повною мірою можуть характеризувати фінансово-господарську діяльність підприємства, оскільки розрахунок показників для аналізу, виявлення тих чи інших факторів впливу на фінансові результати вимагає отримання аналітичної інформації. Тому для підвищення аналітичності фінансової звітності запропоновано доповнити її Додатками, показники яких детальніше б розкривали діяльність сільськогосподарських підприємств.

З цією метою передбачається до складу фінансової звітності сільськогосподарських підприємств, крім фінансової звітності, затвердженої П(С)БО, включити ряд нових розділів із систематизованим переліком звітних форм, поданих у Додатку до фінансової звітності.

Метою запровадження Додатків до фінансової звітності є надання користувачам повної, доцільної та важливої інформації для забезпечення потреб аналізу галузі на регіональному та державному рівнях. При цьому створюється можливість вирішення таких основних завдань:

- оцінка якості виробництва в цілому та його підрозділів;
- визначення досягнутого рівня виробництва та його ефективності;
- вивчення взаємозв’язку і взаємоузгодженості показників обсягу виробництва та реалізації сільськогосподарської продукції;
- визначення внутрішніх резервів зростання обсягів виробництва, збуту та підвищення конкурентоспроможності продукції.

У передбачених додаткових таблицях розширюється можливість виконання таких важливих функцій:

- оціночна, яка передбачає визначення відповідності стану господарюючого суб’єкта цільовим його параметрам функціонування та потенційним можливостям. Зокрема, визначення собівартості виробленої продукції та розрахунку результату діяльності;
- пошукова, яка передбачає виявлення невикористаних резервів і потенційних можливостей зміни та розвитку господарюючого суб’єкта, обґрунтування механізму їх мобілізації.

У Додатках до фінансової звітності передбачено узагальнювати інформацію про виробництво й реалізацію сільськогосподарської продукції, виконані роботи й надані послуги; витрати операційної діяльності; розрахунки по податках і платежах; земельні ресурси; розрахунки за майновими паями та з орендної плати (рис. 3).

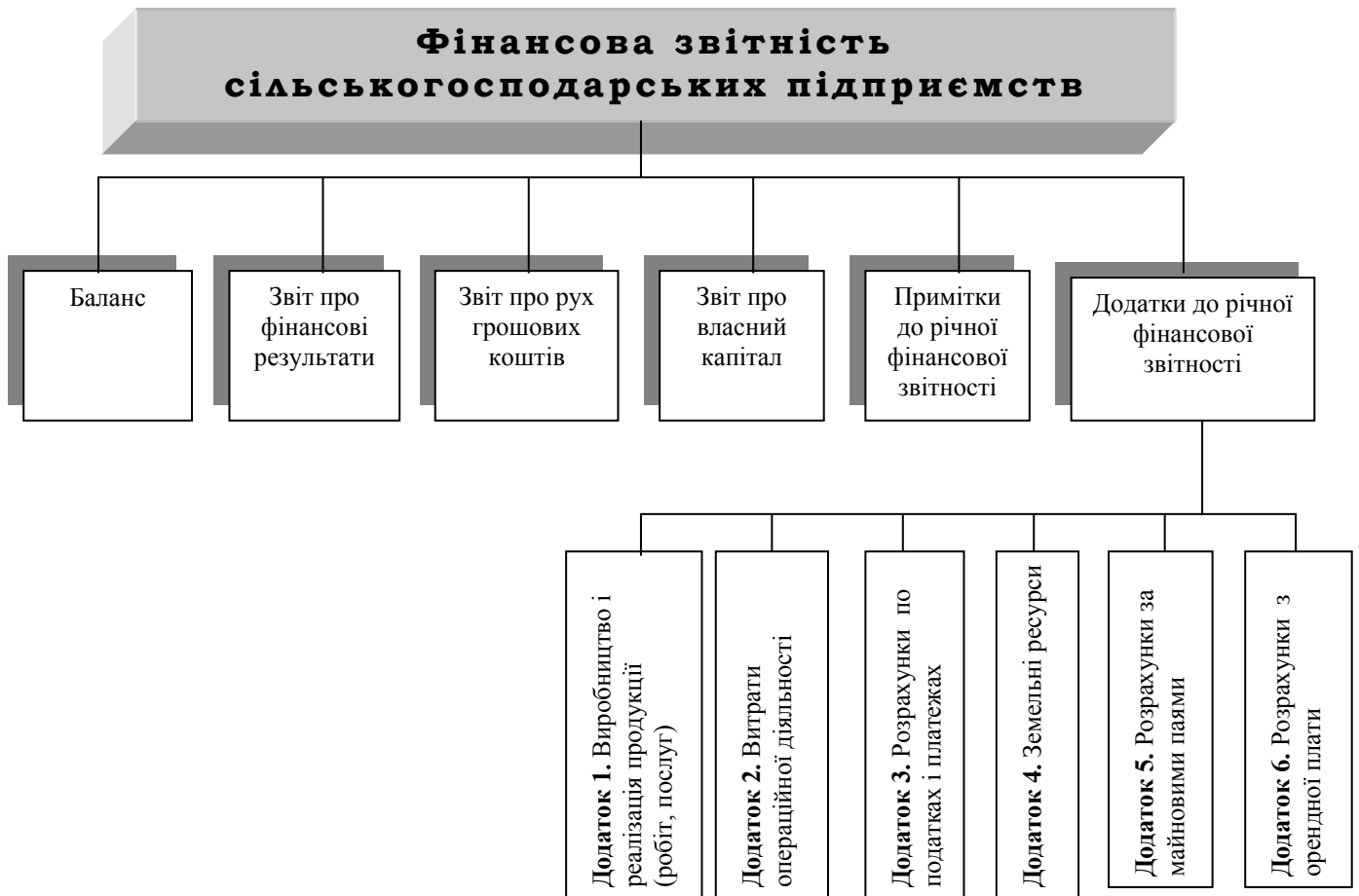

Рис. 3. Запропонований склад річної фінансової звітності сільськогосподарських підприємств

Як результат, розроблені та впроваджені в практику за участю автора наступні форми додатків:

- Додаток № 1 “Виробництво і реалізація продукції, робіт і послуг”, де в розрізі рослинництва, тваринництва та виробництва іншої продукції відобразатимуться показники виробництва у натуральних величинах, витрати на виробництво, обсяги реалізації та отримані фінансові результати. Цінність даного звіту полягає у визначенні прибутковості як кожного виду продукції, так і в цілому по підприємству, та в галузях рослинництва, тваринництва, інших видах діяльності сільськогосподарських підприємств;

- Додаток № 2 “Витрати операційної діяльності”, який розкриває інформацію про понесені витрати на виробництво як у розрізі елементів витрат, так і в розрізі видів сільськогосподарського виробництва та виробництва промислового характеру. Відповідно до запропонованої методики розподілу витрат, адміністративні витрати, витрати на збут та інші операційні витрати відображаються у цілому та в розрізі перерахованих вище видів виробництва. Значення даного звіту полягає у можливості мати важливу інформацію про суми витрат та визначати їх структуру;

- Додаток № 3 “Розрахунки по податках і платежах” деталізує інформацію про рух та залишки заборгованості в розрізі податків та платежів, які сплачуються сільськогосподарським підприємством;

- Додаток № 4 “Земельні ресурси” відображає розмір земельних угідь як у розрізі їх функціонального призначення, так і в розрізі орендодавців. Даний звіт передбачає розкриття інформації про суми нарахованої та виплаченої орендної плати за користування земельними угіддями;

- Додаток № 5 “Розрахунки за майновими паями” – відображає відомості про вартість майнових паїв та структуру пайового фонду;

- Додаток № 6 “Розрахунки з орендної плати за земельні та майнові паї і оплати праці працівників сільськогосподарських підприємств” показує, за якою формою (грошовою чи натуральною) здійснювалась оплата праці працівників, оплата оренди земельних часток та майнових паїв.

Проведені дослідження засвідчують, що інформаційний комплекс фінансової звітності буде завершеним та збалансованим, якщо до його складу включити рекомендовані форми звітності у вигляді Додатків до фінансової звітності. Вони дадуть змогу більш повно розкрити властивості статей звітності; деталізувати звітні дані; подати інформацію, що створює органічне ціле звітності; забезпечити зіставність показників і підвищити аналітичну цінність фінансової звітності.

До нерозв’язаних проблем звітності належить відсутність сформованої системи економічної інформації про діяльність сільськогосподарських підприємств. Нині збором фінансової та статистичної звітності займаються органи державної статистики, які стежать за дотриманням відповідності та арифметичної збалансованості показників у цих формах. Однак дослідження показали, що на інформаційне забезпечення негативно впливає невизначеність Міністерства аграрної політики, оскільки ним не сформована і не відпрацьована система економічної інформації, необхідна для прийняття управлінських рішень на макрорівні.

З переходом України до ринкових відносин Міністерству аграрної політики України для здійснення всебічного та глибокого вивчення та виявлення резервів економічного розвитку аграрної сфери економіки потрібно мати саме зведену інформацію на макрорівні. Тому слід законодавчо затвердити порядок збирання й обробки річних фінансових звітів підпорядкованими установами, тобто районними і обласними управліннями сільського господарства, та забезпечити їх зведення у системі Міністерства.

Запропоновані зміни щодо складу форм фінансової звітності та порядку заповнення її показників дозволять розширити її інформаційні можливості, надати користувачам більш якісні дані, що дасть змогу вивірено підійти до прийняття рішень та забезпечити ефективне управління як підприємством, так і галуззю в цілому.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі викладені теоретико-методологічні положення формування системи фінансової звітності, запропоновані та аргументовані нові підходи до порядку складання її форм і показників, розроблені практичні рекомендації щодо вдосконалення структури та методики складання звітності з урахуванням особливостей діяльності сільськогосподарських підприємств. Отримані результати дають змогу зробити наступні висновки:

1. Узагальнення історичного розвитку звітності та переосмислення її минулого дає підстави розробити періодизацію формування вітчизняної звітності, виділивши найбільш важливі етапи її розвитку і характерні особливості кожного з них. Встановлено, що існує тісний взаємозв’язок між соціально-економічними умовами господарювання країни та підходами до побудови бухгалтерського обліку й формування звітності. В результаті з’ясовано місце і роль звітності на кожному з етапів, досліджено зміни, які впливали на структуру, склад її форм, та зроблено висновок, що завжди існували й будуть існувати зацікавлені в економічній та фінансовій інформації користувачі, тому звітність, як засіб цілісного відображення результатів діяльності підприємства, залишається основним джерелом забезпечення інформаційних потреб управлінців усіх рівнів.

2. Розвиток будь-якого підприємства, залежить насамперед від ефективності управління, що прямо співвідноситься з повнотою і якістю інформації, яка аналізується. Дані такого характеру

відображаються у фінансовій звітності, а тому фінансова звітність, як база для прийняття управлінських рішень та мірило їх ефективності, займає особливе місце в системі управління підприємством.

3. Обґрунтовано та систематизовано критерії класифікації звітності. Виходячи з важливості критерію оцінки придатності задоволення потреб користувачів, як передумови створення та функціонування системи звітності, саме її слід визначати як одну з класифікаційних ознак. Відповідно до цього звітність поділяється на бухгалтерську, що включає фінансову і спеціальну (соціальну), податкову, статистичну та оперативну. Проведений аналіз існуючих підходів до класифікації звітності дав змогу виділити основні ознаки, які враховують характерні особливості кожного її виду, та відкинути несуттєві з них.

4. На основі аналізу існуючих тлумачень та інтерпретації даної категорії у вітчизняних та зарубіжних літературних джерелах уточнено поняття “фінансова звітність”. Запропоновано викласти визначення “*фінансова звітність*” як сукупність форм згрупованої й узагальненої інформації, що розкриває фінансовий стан та результати діяльності підприємства за звітний період. Запропоноване визначення фінансової звітності дасть змогу будь-яку форму привести до “єдиного знаменника” – єдиної її мети.

Визначено відмінності між поняттями “бухгалтерська звітність” та “фінансова звітність”. Фінансова звітність є складовою бухгалтерської, остання може додатково на вимогу користувачів розкривати окремі об’єкти обліку або інші аспекти діяльності підприємства. Такого роду інформація у фінансовій звітності не відображається, оскільки може містити дані, які не підлягають розголошенню. Таким чином, частина бухгалтерської звітності – фінансова звітність – чітко регламентована, встановлені строки її подання. Інша частина бухгалтерської звітності немає подібних обмежень і встановлених правил. Порядок надання такої інформації, як правило, взагалі відсутній та здійснюється на вимогу керівництва підприємства або його підрозділів.

5. Методиці складання форм фінансової звітності та їх структурі притаманний ряд недоліків. Тому постає необхідність змін щодо їх усунення.

У Балансі змінено структуру його розділів, внесені пропозиції щодо уточнення назви ряду статей. Крім того, окремі статті запропоновано вилучити й одночасно доповнити іншими, необхідними для задоволення потреб аналізу.

У Звіті про фінансові результати здійснено розподіл доходів і витрат у розрізі видів діяльності: операційної, інвестиційної, фінансової та надзвичайної. Доведено, що суми ПДВ, акцизного збору та інших непрямих податків не відповідають критерію доходу, а тому запропоновано у статті “Дохід (виручка) від реалізації продукції (товарів, робіт, послуг)” відображати доходи без вказаних податків. Одночасно уточнено назву даної статті, запропонувавши слово “виручка” виключити з її означення, тобто “Дохід від реалізації продукції (товарів, робіт і послуг)”.

6. Дослідження методики складання Звіту про рух грошових коштів показало, що його заповнення є досить трудомістким. Основною причиною є використання непрямого методу при заповненні першого розділу Звіту про рух грошових коштів “Рух коштів у результаті операційної діяльності”. Як результат, вся увага концентрується власне не на аналізі отриманих даних, а на збиранні й обробці первинної інформації, необхідної для його складання. У зв’язку з цим запропоновано нову форму Звіту та доведено доцільність використання прямого методу для відображення надходжень і видатків грошових коштів від операційної, інвестиційної та фінансової діяльності сільськогосподарських підприємств. Це дозволить полегшити складання Звіту, відстежити суми надходжень і витрат коштів по видах діяльності та змісту проведених платежів.

7. З метою максимально ефективного використання інформації на мікро- та макрорівнях, всебічного розкриття важливих аспектів діяльності сільськогосподарських підприємств і виявлення резервів економічного їх розвитку запропоновано фінансову звітність доповнити рядом звітних форм, наданих у вигляді Додатків. Вони передбачені лише для сільськогосподарських підприємств, оскільки розкриватимуть важливі економічні та фінансові показники їх діяльності, і сприятимуть аналізу їх стану на більш якісному рівні. Додатки до фінансової звітності мають виконати

позитивну роль у формуванні показників для проведення поглибленого аналізу на мікро- та макрорівнях.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях:

1. Біла Л.М. Відображення в обліку балансового та оподаткованого прибутку // Економіка АПК. – 2002. – №4 (90). – С. 99-101.
2. Біла Л.М. Про гармонізацію фінансової звітності // Збірник наук. пр. Вип. 10. – Кам'янець-Подільський. – 2002. – С. 187-189.
3. Біла Л.М. Чинники та складові моделі фінансової звітності сільськогосподарських підприємств // Вісник Сумського нац. аграр. ун-ту. – 2003. – №2 (15). – С. 74-77.
4. Біла Л.М. Відображення земельних та майнових (паїв) у звітності // Агроінком. – 2003. – № 5-8. – С. 67-71.
5. Біла Л.М. Ретроспективний аналіз становлення бухгалтерської звітності // Вісник Житомирського держ. технолог. ун-ту. – 2003. – № 4 (26). – С. 37-43.
6. Біла Л.М. Формування в сільськогосподарських підприємствах звітної інформації // Економіка АПК. – 2003. – №5. – С. 100-104.
7. Біла Л.М. Фактори формування показників фінансової звітності // Збірник наук. пр. Вип. 11. – Кам'янець-Подільський. – 2003. – С. 275-277.
8. Біла Л.М. Удосконалення моделі фінансової звітності сільськогосподарських підприємств // Економіка АПК. – 2004. – №2. – С. 69-73.

Тези доповідей на науково-практичних конференціях:

9. Біла Л.М. Фінансова звітність сільськогосподарських підприємств у сучасних умовах // Організаційно-економічні проблеми розвитку АПК. У чотирьох частинах // За ред. П.Т. Саблука. Ч. 3. Фінанси і фінансова інфраструктура АПК. – К.: Інститут аграрної економіки, 2001. – С. 445-449.
10. Біла Л.М. Удосконалення фінансової звітності сільськогосподарських підприємств в сучасних умовах // Реформування обліку, звітності та аудиту в системі АПК України: стан та перспективи. Ч. II. Науково-учбово-методична робота з обліку та звітності в АПК: стан та перспективи / За ред. П.Т. Саблука, М.Я. Дем'яненка, В.М. Жука – К.: Інститут аграрної економіки, 2003. – С. 131-132.

АНОТАЦІЯ

Біла Л.М. Формування системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.06.04 – бухгалтерський облік, аналіз та аудит. – Національний науковий центр “Інститут аграрної економіки” УААН, Київ, 2005.

Дисертація присвячена дослідженню теоретичних основ побудови системи фінансової звітності, методичних засад формування в ній звітної інформації, а також розробці рекомендацій з удосконалення системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств.

Запропоновано уточнення поняття “фінансова звітність” як сукупність форм згрупованої й узагальненої інформації, що розкриває фінансовий стан і результати діяльності підприємства за звітний період.

Одержало подальший розвиток удосконалення фінансової звітності шляхом внесення змін до складу форм і порядку формування окремих її показників з урахуванням особливостей діяльності сільськогосподарських підприємств, що сприятиме підвищенню якості звітної інформації та ефективності її використання внутрішніми і зовнішніми користувачами.

Запропоновано нову форму Звіту про рух грошових коштів і методику його складання, яка передбачає застосування прямого методу відображення надходжень та видатків грошових коштів від операційної, інвестиційної й фінансової діяльності.

Обґрунтовано об'єктивну необхідність доповнення системи фінансової звітності сільськогосподарських підприємств Додатками, які мають розкривати особливості їх фінансово-виробничої діяльності. Розроблено структуру й форми додатків, сформульовано мету, основні завдання та функції, що сприятиме створенню цілісної інформаційної бази для прийняття управлінських рішень.

Ключові слова: управління, бухгалтерська звітність, фінансова звітність, система фінансової звітності, звітна інформація, звіт про рух грошових коштів, додатки до фінансової звітності.

АННОТАЦИЯ

Белая Л.Н. Формирование системы финансовой отчетности сельскохозяйственных предприятий. – Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.06.04 – бухгалтерский учет, анализ и аудит. – Национальный научный центр “Институт аграрной экономики” УААН, Киев, 2005.

Диссертация посвящена исследованию теоретических основ построения системы финансовой отчетности, методических основ формирования в ней отчетной информации, а также разработке рекомендаций по усовершенствованию системы финансовой отчетности сельскохозяйственных предприятий.

Рассмотрено историческое развитие отчетности, осуществлена периодизация формирования отечественной отчетности, выделены наиболее важные этапы ее развития и характерные особенности каждого из них, и как следствие, установлена взаимосвязь между социально-экономическими условиями хозяйствования страны и подходами к построению бухгалтерского учета и формирования отчетности. Выявлены место и роль отчетности на каждом из этих этапов. Исследованы изменения, влияющие на структуру и состав ее форм, и сделан вывод о наличии заинтересованных в экономической и финансовой информации пользователей, поэтому отчетность, как средство целостного отображения результатов деятельности предприятия, остается основным источником обеспечения информационных потребностей управленческих работников на всех уровнях.

Особое место отчетности определяется ее ролью в управлении предприятием, способностью быть, с одной стороны, мерилем эффективности управления для пользователя (внутреннего или внешнего), а с другой – базой для принятия перспективных решений относительно сбалансированного функционирования предприятия в целом и его подразделов.

Уточнено понятие “финансовая отчетность” как совокупность форм сгруппированной и обобщенной информации, которая раскрывает финансовое состояние и результаты деятельности предприятия за отчетный период.

Обоснованы и систематизированы критерии классификации отчетности. Осуществлено деление отчетности на бухгалтерскую, включающую финансовую и специальную (социальную), налоговую, статистическую и оперативную. Проведенный анализ существующих подходов к классификации отчетности позволил выделить основные признаки, которые учитывают характерные особенности каждого ее вида.

В диссертационном исследовании основное внимание было уделено особенностям формирования информации и ее отображению в отчетности с целью определения недостатков финансовой отчетности и методики формирования ее показателей, а также в поиске возможных путей их устранения.

В Балансе изменена структура его разделов, внесены предложения относительно уточнения названий некоторых статей. Кроме того, отдельные статьи предложено изъять и одновременно дополнить другими, необходимыми для удовлетворения потребностей анализа.

Предлагается в Отчете о финансовых результатах осуществить распределение доходов и затрат по видам деятельности: операционной, инвестиционной и финансовой. Кроме того, суммы

НДС, акцизного сбора и других косвенных налогов не отвечают критерию дохода, поэтому предложено в статье “Доход (выручка) от реализации продукции (товаров, работ, услуг)” отображать доходы без указанных налогов.

Третий раздел Отчета о финансовых результатах “Расчеты показателей прибыльности акций” предложено подавать отдельным разделом в Примечаниях к финансовой отчетности, поскольку финансовая отчетность обязательна для всех юридических лиц независимо от их организационно-правовых форм и форм собственности, но для подавляющего большинства сельскохозяйственных предприятий данный раздел является лишним, поскольку ими не заполняется.

С целью облегчения заполнения показателей Отчета о движении денежных средств, отслеживания суммы поступлений и затрат средств по видам деятельности и содержания проведенных платежей предложена новая форма отчета и обоснована целесообразность использования прямого метода для отображения поступлений и расходов денежных средств от операционной, инвестиционной и финансовой деятельности сельскохозяйственных предприятий.

Для максимально эффективного использования информации на микро- и макроуровнях, всестороннего и глубокого раскрытия важных аспектов деятельности сельскохозяйственных предприятий и выявления резервов экономического их развития предложено дополнить финансовую отчетность рядом отчетных форм, представленных в виде Приложений. Они позволят более полно раскрыть свойства статей отчетности; детализировать отчетные данные; подать информацию, которая обеспечивает органическое целое отчетности и сопоставимость показателей и повысить аналитическую ценность финансовой отчетности.

В Приложениях к финансовой отчетности предусмотрено обобщать информацию о производстве и реализации сельскохозяйственной продукции, выполненных работах и предоставленных услугах; затратах операционной деятельности; расчетах по налогам и платежам; земельным ресурсам; расчетам по имущественным паям и по арендной плате.

Исследованием установлено, что для осуществления всестороннего изучения и выявления резервов экономического развития аграрной сферы экономики нужна сведенная информация на макроуровне. Поэтому надлежит законодательно утвердить порядок сбора и обработки годовых финансовых отчетов подчиненными учреждениями, то есть районными и областными управлениями сельского хозяйства, и обеспечить их сведение в системе Министерства аграрной политики Украины.

Ключевые слова: управление, бухгалтерская отчетность, финансовая отчетность, система финансовой отчетности, отчетная информация, отчет о движении денежных средств, приложения к финансовой отчетности.

ANNOTATION

Bila L.N. Formation of system of the agricultural enterprises financial reporting. – Manuscript.

Thesis for obtaining the scientific degree of the candidate of economics on the specialty 08.06.04 – Accounting, analysis and auditing. – National Scientific Centre “Institute of agrarian economics” UAAS, Kyiv, 2005.

The dissertation is devoted to the research of theoretical bases of the financial reporting system construction, methodical bases of formation of the accounting information in it, and also to the development of recommendations for improvement of the financial reporting system of the agricultural enterprises.

The specifications of concept “the financial reporting” proposed as the set of grouped and generalized information forms that reveals a financial status and results of enterprise activities for the accounting period.

Improvement of financial reporting has received further development by modification in the structure of forms and in the order of formation of its separate parameters taking into account the features of agricultural enterprises activities. It will improve quality of the accounting information and efficiency of its use by internal and external users.

The new form of Cash flow statement and a technique of its folding that provides application of a direct method of display of receipts and charges of money resources from operational, investment and financial activity is offered.

Objective necessity of Appendixes to the system of the financial reporting of the agricultural enterprises that have to open the feature of their financial-industrial activity is proved. The structure and forms of Appendixes are developed, the purpose, primary goals and functions, which will assist in creation of complete information base for acceptance of the verified management decisions is formulated.

Key words: management, accounting reporting, financial reporting, financial reporting system, accounting information, cash flow statement, appendixes to the financial reporting.

Підп. до друку 19.01.05. Формат 60x84/16. Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 0,9. Обл. - вид. арк. 0,9. Тираж 100 пр. Зам. 17.

Видання та друк – Національний науковий центр
“Інститут аграрної економіки”
03127, м. Київ-127, вул. Героїв Оборони, 10

Свідоцтво суб'єкта видавничої справи ДК № 2065 від 18.01.2005 р.